

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Hallgatói Önkormányzatának lapja

III. évfolyam 1. szám

1992. szeptember

Elsőköszöntő

Ez egy hagyományos köszöntő. Lesznek itt nagy szavak, érzelmes felkiáltások, mellédöngetés, sznobizmus némi maliciával fűszerezve és előre nem látható dolgok.

Egy nagyképű harmadéves köszöntget itt benneteket, aki vette magának (vagy inkább ráadták) az arcot, hogy benneteket, idén belépőket a többi sorsüldözött nevében megáldjon. Gondolom, mindannyian éreztétek a tömjén szagát, midőn e városba érve, a vonatról lelöktek benneteket. Az ismeretlenség réme szorongatta torkotokat: (annak idején a miénket is) vajh' hány kocsmá van e porfészekben. Nektek már könnyű. Ugyanis elárulom, akad elég. De hogy a kocsmahangulathól (amiért sokan valószínűleg megfeddnek majd) áttérjek a bűvészetre, elsorolok néhány varázsszót, amelyek nagyrészevel már bizonyosan találkoztatok, úgymint: TÁJ, TŰ, HÖK. És van még jó pár, de minek mondjam. Szóval ezek azok a fogalmak, amelyek munkájában csak néhány megáldalkodott, "magamutogató" hallgató (mert mostantól e megtisztelő cím birtokosai is vagytok) vesz részt. Megkeresnek majd téged is az újságon és egyéb fórumokon keresztül, hogy ugyan segíts már, de biztos ami biztos, jobb a tömegben maradni... mondják ezt azok, akik nem tudnak az egészről semmit. Ne higgyetek nekik! Szájtépők hada fog vitatkozni sorsotokról, (tandíj, kollégiumi problémák, óraszám, ösztöndíj) de velük sem kell törődni.

Ellenben, ha nem akarsz, hogy a negyedik év végén azon kelljen gondolkodnod érzékenyebb pillanataidban, hogy ki vagy te és hogyan kerültél ide, nem árt, ha körbenézel és tájékozódsz. Elsősorban arról, hogy kik és mit csinálnak úgymond érted, netalán a nevedben. Szólj közbe, érvelj! Ne állíts magad elé műrileg korlátokat! Főleg ne a gátlásosság korlátait!

A kor nem tekintély. A tekintélyt az értelem adja. Most, hogy főiskolai polgárok lettetek, esélyt kaptatok arra, amit önmegvalósításnak titulálnak. Időtök lesz rá. A kérdés csupán az ambíció. Szurkolunk nektek és ígérhetem, ahol tudunk, segítünk. Mivel ez egy hagyományos köszöntő, jöjjön az alibi zárómondat: Üdv' nektek e főiskolán új hallgatók!

Köszöntött benneteket:

*KIRÁLY ERNŐ
a TŰ főszerkesztője*

BOLDOG DIÁKÉVEK

Uzsorakégli és menhelykóter

Az alábbiakban "kis színest" közlünk: szegedi egyetemisták, főiskolások néhány gondolatnyi élménybeszámolóját lakáskörülményeikről. Hol élnek, mennyiért az 1992/93-as tanév második hetében?

- Tavaly kint laktam a Főiskola kollégiumában a dorozsmai úton. Aki ismeri, az tudja, ez a világvége. Mivel új szakot indítottak, a várhatóan jóval több elsőéves miatt sokunknak kitétték a szűrét. Pedig 3,5 fölött volt az átlagom. Most a város másik szélén, Petőfitelepen lakom. Ez a 21-es csapdája... mindig az orrom előtt megy el. Mennyi? Négy rongy. Öten vagyunk, egy családi ház három szobájában. Alattunk a főbérnök. Végül is nem olyan rossz. Sátoraljaújhelyi vagyok, tudod merre van? Minden héten hazamegyek, mert így egész hétre való kaját tudok lehozni. Hét óra az út, gyakran a folyosón állom végig. A fateromat létszámleépítés miatt most bocsátották el a dohánygyárból.

/K.A., fiú, Élelmiszeripari Főiskola/

- Miskolci vagyok, az idén érettségiztem. Életemben másodszor jártam Szegeden, mikor eljöttem albérletet keresni. Két lány mellett találtam helyet a Szilléri sgt-on egy tízemeletes ház nyolcadik emeletén. Mindig, ha a lifttel megyek, az az érzésem, hogy most leszakad velem. Szóval elég ócska a lépcsőház... A lakás? Másfélszobás, 10 + rezszi, tehát 4500-5000 között fogunk fizetni fejenként. A gólyatábor alatt aludtunk a kollégiumban. Bár nem vettek fel, de nem is bánom, nem hiszem, hogy kibírnám ott. A mosdóban valami irdatlan csótány korzózott. Lehet, hogy csak hatszázat kell fizetni, de hát...

/Sz. A., lány, TTK/

- Az Egészségügyi Főiskolára járok, hetedmagammal lakom a kollégiumi szobában. Azt hiszem, ezt nem kell részletezni...

/K.K., lány/

-Hmmm... jó téma. A múlt héten még úgy nézett ki, hogy felvesznek a Károlyiba, most viszont... aligha megy a dolog. Régi barátom vár a Kossuth L. sgt-on albérlettel, de borzasztó összegért. A tavalyi lakás is ezért szállt el... Tízezer plusz rezsit fizettünk egy tiszta, igaz bútorozatlan lakásért. A főbérnök kitalálta, hogy fizessünk a nyári hónapokért is. Hát hol él az ilyen? Most mi lesz? elcsövezgetek itt-ott. Apámék otthon most vakolják a házat, csak ez a meló 120 ezer Ft. Tavaly kb. 4 ezerből éltem egy hónapban, idén ennyi sem lesz. Mert az egyetemtól kapott 1500 Ft-tal te is tudod, mit lehet csinálni...

/S.I., fiú TTK/

- Apám, anyám nyugdíjas, háromezerrel tudnak támogatni havonta. Nagyjából ugyanennyit kapok a Főiskoláról. A nyáron férőhelyhiány miatt nem hosszabbították meg károlyis bérletemet. Ment a helyemre egy egyetemista... Nem mintha eddig tündérorszámban éltem volna, de visszasírom. Két csoporttárs engedett az albérletébe, 4 ezret kellene fizetnem - miből? Állítólag a kóter négyzetes részében tizenegyágyas szobák vannak. Ez nem kollégium! Éjjeli menedékhely. Kedvem lenne itthagyni az egészet.
/Sz.Z., fiú, JGYTF/

- Tavaly Tarjánban laktam utoljára. Aztán két barátnőmmel találtunk egy helyet Mihályteleken. Két szoba, kizárólag három lánynak tizenötezerért. Bármivel próbálsz közlekedni, fél óránál hamarabb nem jutsz be a városba.
/I.K., lány, TTK/

- Kösz, megvagyok, bár elég sok az új arc az emeleten. Egy nagyon kedves pár, egyébként mindkettő egyetemista, néhány napig itt aludt a TV-szobában. Összetolt fotelekben. Nem volt hová menniük... Valaki bejelentette a dolgot. Elindult felfelé a Nagyfőnökség. Mire ideértek, a pár kicserélődött legális tagokra. Azt hiszem, ez nemes gesztus volt...
/fiú a Károlyiból/

- Korábban a kollégiumban laktam, de gondom volt egy szigorlattal, egy év után vagyok újra itt. Albérletben lakom, 10 + rezsi hármunknak. A főbérlet a nyári időszakot és a biztosítási díjat is velünk fizeteti. A mosogatóban fürge lábú lakótársak... A Telekibe csak lányokat meg tesi szakos fiúkat vesznek fel - úgy látszik, ez már hagyomány. Egy kicsit tele vagyok Szegeddel! Mit lehet itt csinálni? Miért menjek százas beugróért a JATE Klubba, ahol mindig ugyanaz a pár tucat elkoptatott szám szól Poór Zsolt nosztalgiadiszkójában?
/L.E., fiú, JGYTF/

- A Rókusi körúton lakunk egy 66 m²-es lakásban 15 ezer plusz rezsiért. Nem tudom, megér-e ennyit, hogy nincs csótány. Mindegy. Most költözünk egy Mars téri albérletbe; másfél szoba ugyanannyiért. Ötünknek...
/K.M., lány, Élelmiszeripari Főiskola/

Befejezésül néhány tájékoztató adat, ami rávilágít/hat/ a jelenlegi "lakhatási" viszonyok egyik okára: a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola hallgatóinak száma 1991 őszén 1881, most 2276. /A létszám 395 fővel nőtt./ A József Attila Tudományegyetem hallgatóinak száma /a JATE HÖK információja alapján/ tavaly ősszel 3250, most szeptemberben 4200 volt. ?Tehát idén 950-nél többen kezdték meg tanulmányaikat./

charlie

Sziasztok Elsősök!

Gondolom, ugyanannyira hiányoltátok a gólyatábort, mint tavaly a mostani másodikosok /köztük én is/. Hát gólyatábor az nem volt, és ezért elnézésekkel kell kérnem. Hogy miért pont én kérek bocsánatot?

Az előző félévben az én aláírásommal plakátokat tettünk ki, amelyen segítséget kértünk gólyatábor szervezéséhez. Jelentkezett is elég gólyapapa és gólyamama, aztán a megfelelő táborhelyet is megtaláltam. Minden jónak látszott és akkor közbeléptek a piszkos anyagiak. Nem akartam a tábor egész árát veletek kifizettetni /több mint kétezer forint három napra/, mert nem hiszem, hogy sokan eljöttetek volna. A főiskola egyik részlege sem adott támogatást. Megpróbáltam szponzorokat keresni, de néhány sikertelen kísérlet után elment a kedvem az egésztől, és befejeztem a munkát.

Itt fejeződik be a meg sem történt gólyatábor története is.

De jövőre újra meg fogom próbálni - persze csak ha nem csinálja más - több kitartással és remélem, nagyobb sikerrel. Mert meggyőződésem, hogy a főiskolai éveknél gólyatáborral kell /kellene, kellett volna/ kezdődniük. Hát ennyi. És még egyszer: BOCS!

PéBé

PÁR SZÓBAN...

☞ A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola százhuszadik évfordulója tiszteletére szeptember 7-én ünnepi gálaműsort rendeztek a Szegedi Nemzeti Színházban, ahol neves művészek léptek fel. A rendezvény bevételét a Juhász Gyula Alapítvány javára ajánlotta fel a Főiskola.

☞ A Főiskola legnagyobb problémája, hogy túllépte anyagi lehetőségeit. Nagy a harc azoknak az anyagi igényeknek a kielégítéséért, amelyek csupán a működés alapvető feltételei.

☞ A május havi finanszírozás 40 %-át elvették a JGYTF-től. (Viszonyításként ez annyi, mint a hallgatók egy havi ösztöndíja.) A veszély fennáll, hogy ezt a 9 millió forintot nem kapjuk vissza, sőt, a jövő évi költségvetésből is elveszik.

☞ Tavalyhoz képest négyszázzal több a hallgató a Főiskolán. Idén 750 elsős kezdte az évet.

C I R K U S Z

Gratulálok. Ismét sikerült valamit elrontanunk. De, hogy a továbbiakban ne rébuszokban beszéljek, íme egy rövid hír a Főiskolai Tájékoztatóból:

Nagy eseménynek ígérkezett az oktatók hallgatók által történő véleményezési rendszerének első kipróbálása. Sajnos ez nem értékelhető, mert a 205 hallgatói csoportból mindössze 54 adott véleményt csupán. Az így előállott helyzetben a hallgatói véleményeket zároltuk. A további fejlemények a Főiskolai Tanács határozatától függenek.

Persze lehet találgatni az okokról. Például, elképzelhetőnek tartom, hogy a főiskolai hallgatóságnak teljesen mindegy, hogy KITŐL kapja meg az elsajátítandó tananyagot. Ebben szeretnék kételkedni, de nem megy. Úgy veszem észre, hogy a felvételi után idekerült hallgatóknak teljes katarzisélményt jelent az ittlét, olyannyira, hogy még névtelenül sem akarják dícsérni, esetleg bírálni az őket oktató tanárokat. Soha, senki nem ásított még egy üres előadás vagy szeminárium közben, senki nem szenvedett el semmi olyan sérelmet, mely a tanári funkcióval való visszaélést jelentené?!

Mondjuk, eszembe jutott az is, hogy a kedves hallgatóság számára túl nagy szellemi igénybevételt okozott /volna/ a kérdéses teszt kitöltése, de ezt rögtön elhessegetem magamtól, hiszen egy felsőoktatási intézményben tanuló diákról legalább annyit el tudok /merek/ képzelni, hogy egy legfeljebb húsz kérdésből álló teszt kitöltése nem jelent számára problémát. Bár lehet, hogy ideákban élek.

De hagyjuk az okok firtatását!

Még egy kérdést megengedek magamnak: vajon, ha jövőre bevezetik a tandíjkötelezettséget, tehát előre láthatólag az egyetemi és főiskolai hallgatók havonta kb. kétezer forinttal járulnak hozzá szellemük tökéletesedéséhez, nos, akkor az a fennmaradó 60 %, aki most nem szavazott, hányszor fogja szidni a kellő pillanatban nem használt, értékes elméjét, hogy annak idején csatlakozott az "ez baromság!" - táborhoz???

Kovács József

EGYETEMI MINI-ROVAT

Napjainkban mindannyian egyre jobban érezhetjük az Universitas-szellem térhódítását. Mi egy cikksorozattal próbálunk hozzájárulni e szellem vilárgajöveteléhez és megerősödéséhez. Fontosnak tartjuk, hogy a főiskolások értesüljenek az egyetemeken történő dolgokról és viszont. Elsőként egy, a JATE Bölcsészkar keretein belül zajló eseményhez szeretnénk kedvet csinálni.

A Szegedi Franciabarát Diákok Szövetsége néhány évvel ezelőtt indult. Célul a francia szakosok segítségét tűztük ki. Szerveztünk video-vetítéseket, több francia egyetemmel létesítettünk kapcsolatot.

Idén, sok munka után összeállt egy francia kulturális hét programja. Valójában egy hét nem fedti le a valós időtartamot, hiszen egy francia képregény kiállítást már most láthattok a JATE-klubban, a francia filmek vetítése a Tékában pedig szeptember 21-én kezdődik. Hivatalosan szeptember 28-án indul a program. Sikerült két olyan francia nyelvű filmet beszerezni, amelyeket Magyarországon még nem játszottak, de Franciaországban klasszikusnak számítanak. Ez a két film a Marcel Camus által rendezett Orfeu Negro, és a Jean Renoir nevével fémjelzett Le crime de Monsieur Lange. A filmvetítések szeptember 28-án és 29-én este 8 órakor kezdődnek a Móra Ferenc Kollégiumban.

Kedden, azaz 29-én délután 5-től a JATE-klubban francia könyvvásárt rendezünk.

Október 1-jén, a zenei világnapon a Konzervatórium nagytermében este 8-kor hangverseny lesz, melyen a Konzervatórium hallgatói francia zeneszerzők - Debussy, Ravel, Saint-Saens, Fauré - műveiből játszanak.

Vasárnap, október 4-én este 7-kor a hét zárása egy igazi csemege lesz, két kitűnő művész, Gyurkovics Zsuzsa és Csák József, az operaház tenoristája egy szonestet ad, melyen a szonokon kívül, ismert francia operaáriák is felcsendülnek.

Az eseménysorozat csúcspontja a francia est, szeptember 30-án este 7-től a JATE-klubban. Szándékaink szerint egy vetélkedővel kezdenénk az estet (vegyes csapatok: általános iskolások, középiskolások, főiskolások, egyetemisták együtt), tréfás és komoly feladatokkal, ajándékokkal. Utána tánc hajnalig.

Az est és a hét célja a francia kultúra és civilizáció népszerűsítése. Reméljük, sikerül. Mindenkit szeretettel várunk.

SZONDY RÉKA - PÁDÁR ZSOLT

Bemutatkozik a JGYTF Kiadó

Beszélgetés Pitrik József tanár úrral

- Tanár úr, legyen szíves röviden bemutatni a Kiadót!

Jelenlegi formájában február óta működik a JGYTF Kiadó. Állandó főmunkatárs Horváthné Szélpál Mária, a Kiadói menedzser pedig én vagyok. A Kiadó közvetlenül a főigazgató úrhoz tartozik. A Tankönyvkiadó megszűnése miatt miniszteri szorgalmazásra váltottunk profilt. Az eddigi szórványos tevékenységet felváltotta az állandó munka. Teljesen piaci alapon működünk, ami azt jelenti, hogy csak olyan műveket jelentetünk meg, amelyekért haszon is várható. Alaptőkénk 6,5 millió forint, amit a nappali tagozatos hallgatók száma alapján határozott meg a minisztérium. Ez a pénz elkülönítetten van jelen a főiskola költségvetésében. Az összeg az eddigi állami jegyzettámogatásokat is tartalmazza.

- Milyen nagyságrendben dolgoznak?

Főiskolánkon évente kb. 450 féle jegyzetre van szükség. Ez természetesen nem készülhet csak a mi Kiadónknál, ezért fontos a szoros együttműködés más kiadókkal és társfőiskolákkal. A JGYTF Kiadó évente tíz-tizenkét könyv kiadására képes, az igény azonban ennél sokkal nagyobb. Jelenleg kb. 40 mű vár megjelenésre, ez pedig lehetővé teszi, hogy több évre előre tervezzünk. A válogatásban segítségünkre van egy szakmai tanácsadó testület, amely főiskolai tanárokból áll. Elnöke Békési Imre. Ez a testület segíti a döntést, hogy melyik könyv kap szabad utat. Ezt követi a megbízás és a szerződés az íróval, ami néha nehezen megy, mert a kiadvány annál olcsóbb, minél kevesebbet fizetünk a szerzőnek. Szerzőink egyébként érdekeltségi rendszerben is dolgoznak; az eladott példányok után plusz pénzt kapnak.

E pillanatban kb. húsz nyomdával állunk munkakapcsolatban. Megpróbáljuk megtalálni a legolcsóbb megoldásokat, hiszen a nyomdaárak rendkívül magasak.

Vonalkódos kártyák januártól

- Arról már tudunk, hogy az időszakos tevékenységet felváltotta az állandó munka. Milyen komolyabb változtatásokat tervez még a Kiadó?

- Részletesen novemberben adjuk elő terveinket a

Főiskolai Tanács előtt, ezeket megpróbálom most röviden ismertetni. Megpróbáljuk a jegyzetvásárlást leegyszerűsíteni azzal, hogy egy konténerboltot nyitunk a főépület parkolóudvarán. Az építkezés novemberben kezdődik, a bolt valószínű a második félév elején nyílik. Elsősorban jegyzeteket árusítunk majd, de kaphatók lesznek szakkönyvek és egyéb irodalmi kiadványok is.

A másik fontos változás az új támogatási rendszerrel kapcsolatos. Eddig a támogatás a könyvek árában volt, a főiskola pedig száz forint feletti vásárlásnál max. az ár felével járult hozzá a vásárláshoz. Ez december végéig marad így. Januártól minden tanuló vonalkódos kártyát kap, amivel kb. 1000 Ft kedvezmény felhasználását követhetjük figyelemmel. Ez egy naptári évre szól és az eddig a könyv árában megjelenő kedvezményt tartalmazza. Januártól minden könyv árán fix kedvezmény lesz. Természetesen a hallgató fizetheti a könyv teljes árát készpénzben, csak így nem kap semmilyen kedvezményt. A kártya esetleges elvesztését be kell majd jelenteni, amit letiltás követ, a hallgató pedig új kódjelű kártyát kap. Ez a rendszer több helyen is működik, a Közgázon pl. már négy-öt éve.

Ezek lennének a Kiadó nagyobb tervei. Szeretnénk ezen kívül járulékos tevékenységként programforgalmazással valamint oktatási célú videokazetták árusításával is foglalkozni. Mint már mondtam, a Kiadó kimondottan nyereségcentrikus. Ezért próbáljuk szerzőinket arra ösztönözni, hogy könyveikre támogatót keressenek, de a diákok se lepődjenek meg, ha nemsokára hirdetések is megjelennek a jegyzetekben.

PéBé

RUGALMASSÁG

ÚJ TANSZÉKVEZETŐ, ÚJ IRÁNYVONAL, ÚJ SZAK A TÁRSADALOMELMÉLETI TANSZÉKEN

Az 1992-93-as tanév szeptemberében a JGYTF Társadalomelméleti Tanszékének élén személyi változás történt. A volt tanszékvezető, dr. Fehér István nyugdíjba vonult, s posztját dr. Szabó Tibor, egyetemi docens töltötte be, aki eddig a JATE Filozófiai Tanszékének tanszékvezető-helyettese volt. Ez alkalomból beszélgettem vele arról, mik az első benyomásai itt a főiskolán, és milyen újítások, változások várhatók a közeljövőben.

- Mielőtt a főiskolai dolgokról kezdenék el beszélni, szeretném, ha - mintegy bemutatkozásképpen - mondana magáról is néhány szót.

- Olasz-francia-filozófia szakon végeztem, huszonkét éve dolgozom a JATE Filozófiai Tanszékén, ahol továbbra is oktatok. Itt a főiskolán az olasz kultúráról tartok előadásokat. Tudományos érdeklődési köröm a huszadik századi filozófia és eszmetörténet, többek között ez is indokolta, hogy a Társadalomelméleti Tanszék vezetői posztját megpályáztam.

- Milyenek az első benyomásai, mennyiben tartja kielégítőnek a tanszéken az oktatási feltételeket?

- Nos, az oktatás objektív feltételei véleményem szerint sajnos elég gyérek, de ez nem a régi tanszéki vezetés hibája, hanem a magyar felsőoktatás általános helyzetével függ össze.

A tanszék technikai felszereltsége egyelőre a nullával egyenlő. Nincsenek számítógépeink, a fénymásolás problémája pedig teljes mértékben megoldatlan.

- Eddig tehát az objektív feltételekről volt szó, milyenek az oktatás szubjektív feltételei?

- Ezen a téren is bizonyos változásokra lenne szükség. A főiskolai oktatók leterheltsége igen nagy, túl sok az óra, a hallgató, a vizsga, és ez gyakran a minőség rovására megy. Megítélésem

szerint a csoportok összevonása egyszerűen lehetetlenné teszi a színvonalas munkát, nincs mód a vélemények ütköztetésére, az ilyen 20-30 fős foglalkozásokon igazi vita létre sem jöhet.

Új óraadókat szeretnénk hívni, jövőre pedig - a lehetőségeinktől függően - új, fiatal tanárokat kívánunk alkalmazni.

- Milyenek a kapcsolatok a JATE-val?

- A tanszéknek mindeddig nem alakultak ki közvetlen kapcsolatai az egyetem tanszékeivel, többnyire csak személyi ismeretségeink voltak. Ezt a jövőben a közös programok lebonyolítása érdekében is szeretnénk intézményi szintre emelni.

- Hogyan vélekedik a tanszék lehetőségéről?

- Fontos, hogy a főiskolán mindenki részesüljön társadalomelméleti képzésben, hiszen az oktatás nem légiures térben folyik, hanem egy adott társadalmi közegben. úgy véljük hát, hogy minden tanárnak hasznára van, ha elméleti ismeretekkel rendelkezik az őt körülvevő társadalmi jelenségekről, s nem csak saját, empirikus ismereteire hagyatkozva oktat.

- S végül a legfontosabb kérdés; milyen változásokra számíthatunk a közeljövőben?

- A Társadalomelméleti Tanszék alapvető változásokat akar megvalósítani az elkövetkezendő években. Ezzel kíván igazodni a társadalomban és a főiskolán

jelentkező új igényekhez. a kulcsszó a rugalmasság lenne, az tehát, hogy a kötelezően felveendő tárgyak, témák és tanárok választhatók legyenek a hallgatók számára. új témákat is akarunk bevezetni, ilyenek lennének: "problematika", "modernizáció probléma", valamint fontosnak tartanánk az eszmetörténeti irány erősödését a tanszéken. Az oktatás, bár a társadalmi kérdésekről nehéz politika nélkül beszélni, mindenképpen szeretne a szakszerűség felé mozdulni. Erre is biztosíthatna lehetőséget az új struktúra. Véleményem szerint a főiskolán is szükség van az oktatás és a kutatás egymáshoz való közelítésére.

- Befejezésésképpen mi az, amit még hozzátenne az elhangzottakhoz, esetleg van-e még valamilyen, a távoli jövőre vonatkozó terv, melyről eddig nem ejtettünk szót?

- Jelen pillanatban konkrét elképzeléseink vannak arról, hogy a tanszék önálló szakot indítson, talán már a jövő évtől. A szak két irányultságú lenne, filozófiai illetve politika-elméleti jellegű, amely kapcsolódna a JATE-n folyó képzéshez. Ez lehetőséget biztosítana a főiskolai hallgatóknak arra, hogy elmélyültebben foglalkozzanak a filozófia és a politika-elmélet kérdéseivel. További részleteket most nem kívánok mondani, főleg azért sem, mert e kérdésben is szeretnék a főiskolai hallgatók véleményét kikérni. Eddig a tanszéken háromféle szakcsoport létezett, közgazdaságtan, politológia és filozófia. Ez a struktúra szeptember óta megváltozott, a fenti kategorizálás megszűnt, s most általános társadalomelmélet oktatása folyik.

- J -

Veréb úr!

Veréb úr egy palotában lakott és dolgozott. Már régóta titkárkodott, szerette is csinálni, és senki nem zavarta; úgy is mondhatnánk, - a maga ura volt. Így éledgelt Veréb úr, délelőtt titkárkodott, délután kedvenc tevékenységének hódolt - hódra vadászott. Sok kis hód átment a keze alatt - így nem csoda, ha egyszer kedve túl magasra hágott, és több hódcsemetét puffantott le, mint szabad lett volna.

Na megijedt Verébné asszonyság - Most mi lesz? De Veréb úr okosan cselekedett. Gyorsan elásta a kis hódcsemetéket - senki ne vegye észre. Teltek múltak az idők - s valóban senki nem vette észre. Ám egyszer arra járt a király, s miben botlott meg a lába? Az egyik kis hódgyerek karjában. Nosza gyorsan felásták a környéket. Háromszáz kis hódcsemetet találtak. Mit volt mit tenni Veréb úr töredelmesen bevallotta, bizony ő lőtte le az állatokat, de csak azért, mert kártékonykodtak nem a megfelelő mértékben.

Gondolkozik a király, mit tegyen. Titkára főbenjáró vétséget követett el. Ha kihirdeti viszont - oda országa jó hírének, ezt nem kockáztathatja. Egyetlen megoldás maradt, titokban eltávolítani e szégyenhozó uraságot, és igaz, hogy Veréb úr is megússza, de a jó hír is megmarad. Így is cselekedett.

A szégyenteljes hódvadászat nem derült ki, az ország jó híre megmaradt. Igen ám, de mi lesz Veréb úr családjával-főtt is a feje Veréb asszonyságnak. Ám férje nem hiába tanulta olyan sokáig az oskolát - feltalálta magát hamarosan. A palotából ki kellett volna költözniük - átmeneti időszak - hagsúlyozza Veréb úr - és marad. Továbbra is hódol szenvedélyének a gyerekhódvadászatnak, s haragosan lehurrogja az új titkárkodóhelyettesét, ha az az üzeneteit nem a megfelelő hangnemben közvetíti. Csak néhány kubikkölyök berzenkedik, ám róluk Veréb úr - magabiztosan - nem vesz tudomást. A titkárkodót már régen abbahagyta, ám a titkárkodó szerszámokat - kis családja érdekében - szorgalmasan használja.

Verébné asszonyság pedig mikor urára néz magában elmosolyodik-

A verebeket nem lehet legyőzni.

-e-

OKTÓBER 6. RENDHAGYÓ MÓDON

/Ünnep az ünnepség után, Arad, '91 október 6./

Az októberi nap megütközik a Maros menti vár falán. A hajdani vesztőhely környékén kommandós osztagok mozognak. A városban katonai személyszállítók nyüzsögnek.

Késve érkezünk, azt mutatják az ünnepségről szembejövő csoportok.

A tizenhárom tábormok emlékoszlopa megkoszorúzva, virágokkal tele néz át a Maroson a távozók után. Az emberek helyét újra a libák vették át. A tér szögletében rendőrautó vesztegel. Kissé csalódva elnyúlunk a pázsiton, és mélyen hallgatjuk a csendet. Autó fékje hallatszik. Idős, tolókcocsis embert segítenek ki belőle. Őlében virággal közeleg az emlékműhöz, hosszan nézi, leteszi csokrát, elmegy. Öt fiatal pár követi, gyerekekkel. Beszélgetnek csöndesen, kezükben virág. Az őszi szellő hangfoszlányokat hoz felém, nem szokásom hallgatózni, most mégis ezt teszem. Ízlelgetem a szavakat, románul magyarázzák gyerekeiknek a nap jelentőségét. Újabb és újabb csokros emberek, őszülő, görnyedt járásúak és délcegek jönnek, mindannyian tele tisztelettel. Odébb németül beszélgetnek. Ráeszmélek, hogy az igazi ünnep tanúja vagyok, miután lejár a protokoll. Az ünnep a szívekben van. Sugároz a tisztelet, elmormolt imák foszlányait hallani. Ők engedelmeskedtek belső parancsaiknak, és jöttek névtelenül. Már nem pörög magnó, filmfelvevő. Ők ezt kívánták. Csak saját, belső békéjüket találják meg újra, szüleiktől ezt ők így tanulták. Idős hölgyek teszik le virágaikat, beszélgetnek. Faggatom, mit jelent számukra e nap.

"Nem tudnék megérni egy október 6-át, hogy ne jöjjenek ki! - mondja egy ősz hajú nő, aki az életben már sokat látott; majd családi emlékeit meséli: "Édesapám Mácsán, Károlyi grófnál dolgozott. A birtok előbb a Csernovitsoké volt, ők lopatták el Damjanich és Láhner csontjait. A csontokat Mácsán, az istállóban, a jászol alatt rejtették el. Mikor a körülmények megengedték, a Károlyi-kastély parkjában, egy obeliszk alatt eltemették. /Az többször meggyalázták./ Édesapám vasráccsal vette körül, és ápolta... Majd innen elvitték..."

Az 1933-as árvízkor férjem néhány értelmiségivel együtt csontokat talált a vesztőhelyen. Díszes ereklyetartót készített a számukra, mely a csontokkal együtt átkerült Magyarországra...

Hagyomány e nap. Édesanyám minden áldott október 6-án általa készített magnóliacsokrot vitt a sírra, amelyet csak ő tudott. A múzeum megbízásából édesapám gondozta a kegyhelyet. Nem tudnám kibírni, hogy egy október 6-án ne róhassam le kegyeletemet. Most is üdülésemet szakítottam meg..."

"Ich bin swëbisch. Én sváb vagyok." - mondja a középkorú úr, aki feleségével együtt Temesvárról jött leróni tiszteletét. Hansúlyozza, itt több nem magyar tábormok halt meg a szabadság eszméjéért. Erről egy hegyaljai koszorú tanúskodik.

Egy RMDSZ képviselőt a kegyhely jövőjéről kérdezem.

"Tisztán akarjuk tartani, ezért kertészt fogadtunk fel. Vissza akarjuk állítani az eredeti emlékművet, melynek kövei a várban megvannak. /A vár most román katonai objektum./ Nincsenek tönkretéve."

"A szabadság számunkra sokat, nagyon sokat jelent" - mondja a fiatal anya, mellette 6 év körüli kislány virágcsokorral a kezében.

Mit mond majd gyermekének e napról?

- Elmondom, ezek a tábormokok a szabadságért haltak meg. Ez számunkra nagyon sokat is jelent. Ő kicsi, de tudja már, hogy 13-an haltak meg...

Magam, miután 67-ben Kézdivásárhelyről idekerültünk, az iskolával jöttem ki először koszorúzni. Azóta mindig eljárok. Pöltemberg újratemetésén édesanyámmal voltam a gyászmisén...

"Büszke vagyok arra, hogy Verebély Tibor a nevem." - vallja az idős férfi, aki Kanadából jött.

"Hazajöttem. Ez a hely a szabadságot jelenti számomra, azt, amiben én ott élek. 46 év után tértem vissza azzal, hogy itt újra európai testvériség legyen."

- Mit tett tarsolyába elindultakor e föld?

- Sokat... nagyon sokat... mindent, amiért érdemes élni. ? Sírásba fullad a hangja./

"aceasta este un act istoric, care trebuie respectat." - Ez egy történelmi tény, amelyet tisztelni kell - mondja egy a románul beszélgető kis csapatból.

"Itt a szabadságharc áldozatai, a hős tábormokok nyugszanak. E ténytet tisztelni kell, függetlenül attól, mely nációhoz tartoznak a hősök. Itt, a kivégzés helyén és évfordulóján meg kell emlékezni róluk. A szabadság szent, akik érte életüket adták, hősök.

Ez egy olyan szimbólum, amely számunkra, itt, a szomszédságban a közös szabadságot jelenti. Mi mindig leróttuk kegyeletünket..."

/Majd a történelmi tényeket sorolják, hangsúlyozva, hogy bár nem olvasták, de szüleiktől tanulták a tényeket, a hősök tiszteletét./

- Hogyan alakult itt e kultusz?

- Volt idő, amikor beszélni sem volt szabad róla. Mi akkor is megemlékeztünk, letettük virágainkat. Mivel több magyar tábormok van a hant alatt, elsősorban a magyarság emléke, de itt nem csak magyarok; szerbek, svábok, lengyelek is haltak. E hely jelképe a régió szabadságvágynak...

Újabban, miután szabadabbá váltunk, önnepélyesebb külsőségek között önnepelhetünk.

...Szomszédok vagyunk, toleráljuk egymást, nyissuk meg határainkat egymás előtt!

"Mi-a fost de onoare acest serviciu" - Megtisztelő számomra, hogy itt teljesíthettem szolgálatot - vallja a harmincas éveit járó rendőr a tér sarkán posztoló szolgálati autó adóvevője mellett, azon kérdésemre, hogy jelent e számára többet a hely, mint szolgálati objektum.

- Nem akarok politizálni, de itt, a szabadságharc áldozatai előtt egyben tisztelgek azon tábormokok emlékének, akik függetlenül nemzetiségüktől, főtiszti méltósággal vállalták a halált meggyőződésükért. Az ünnepség alatt időnként elszorult a torkom.

Az őszi nap már-már eltűnt a Maros hullámaiban, de a virágok egyre sokasodnak. mankó és tolókosci, gyerek és fehérhajú öregúr, valamint boldog párok mozognak e téren. Imát mondanak, ki svábul, ki románul, ki magyarul, a hősökre áldást, az élőkre egyetértést kérve. "Béke-séget". Köszönt tört magyarsággal a rendőr útravalóul.

Ozsváth Gábor Dániel

Ez sem Európa

This is not America. Néhány éve Dawid Bowie énekelt egy számot ilyen címmel. Ez a dal jutott eszembe, amikor az elmúlt napok sajtóját olvastam az ominózus Fradi meccsen történekről. Egy ideje elindult valami, valami ami robban s ha ilyen ütemben terjed, nemsokára robban is. A politikai gócpontokat - a nemzeti identitástudat, és nacionalizmus által művileg manipulált kism nemzeteket - már elérte. Az erőszak. Ma már olcsó szlogen, hogy az erőszak erőszakot szül, s hogy kard által vész, ki kardot ragad. Már - már gépiesen szajkózzuk, a megállítására felszólító mondatokat, csak éppen közben azt nem vesszük észre, hogy mennyire elfásultunk a hírektől, a szlogenektől s hogy tenni ellene mi is lusták vagyunk s ezáltal igenis felelős részeseivé válunk a gyilkolóhullámnak. Nem, nem vádolni akarok. csupán nevetségessé tenni néhány programpolitikust és szlogenvadászt, akik mindennapi vegetációukban - ha nem vigyázunk - lassan a koronagyökerek szerepét fogják betölteni. A tömeghisztériára vonatkozó manipulációtár ugyanis kimeríthetetlen.

Ha már sportról, tömegekről, fanatizálásról (a szó rossz értelmében) volt szó, hagy említsem meg azt, ami leginkább, első pillanattól kezdve kísért a Fradi-ügy kapcsán. Egy sporttörténeti (és sajnos politikátörténeti) esemény ugrott be egyből. Arról az olimpiáról van szó. Arról a Berliniről 1936-ban, ahol a magyar sportolók egy része megtagadta Adolf Hitlert a világ 8. csodájaként tisztelni, tisztelni az új "császárt". És itt elértünk ahhoz a ponthoz, amely most újra egyre aktuálisabb lesz: a sport és politika egybefonódásához.

Mert hiába történt még ebben az évben néhány más jelentős dolog - úgymint a Berlin-Róma tengely létrehozása, a sztálini alkotmány kihirdetése, az Antikomintern paktum, stb. - mindent elhomályosított az a megfélemlítéssel átítatott propagandadiadal, amit ez az olimpia jelentett.

S ami nem sokkal ezután történt az már nagyjából ismert. A világegés tehát nem magától jött. Nem egy elszigetelt kis csoport bugyuta játékaként indult, hanem tökéletes érzékkel előkészített propagandahadjárat előzte meg. Ez a negatív népszerűsítés pedig mint a genny csak nőtt, nőtt s egy idő után a maga útjára ereszelve elöntött mindent s hatása a tökéletes mérgezés tüneteit produkálta. A fizikai romlást mindig a lelki fertőzés előzi meg.

A sportban uralkodó botrányhangulatnak is jól visszavezethető előzményei vannak. Az utóbbi 15 évben olyan mennyiségű pénzek forognak kockán egy-egy teljesítmény elérésénél, amelyek automatikusan mérgezik a sport szereteteként ismert eszmét, amiben a politikamentességtől a doppingyszerhasználat tiltásáig sok minden benne van. Az anyagiak irreális megnövekedése után, /közben/ jött két olimpia, Moszkva és Los Angeles, s máris kész az a sor, amelyet napjaink politikai slágertémái zárnak le: a SZU felbomlása, a nemzetiségek helyzete, a Délszláv háború, stb.

Szóval Fradi-meccsek voltak, lesznek. Csak a botgyakorlatot bemutató álarcos tornászfiúk nem illenek valahogy a képbe. De talán nem csak az enyémbe, talán másokéba sem. Mert azért egy kicsit még reménykedem, hogy: this is not Europa.

Király Ernő

Nő - vélemény

az abortuszról

A parlamentben az őszi ülészekon kerül napirendre az abortusz-törvény. Sokan nem hitték, hogy idáig fajulhatnak a dolgok. Az emberi butaság határtalan, mert ha egy nemzetet kihalás veszélye fenyeget, ott égető a szociálpolitikai intézkedések szükségeltetnek. Az USA több tízezer dollárral támogatja a különböző hazai nőmozgalmakat abortusz elleni kampány létrehozásában. Félre értés ne essék - mi nem kaptunk belőle (mármint a pénzből).

De minden kommentár helyett, álljon itt a legilletékesebbek - a nők véleménye e kényes kérdésről.

Csizmadia Sándorné 52 éves

- Én nem ellenzem az abortuszt, amíg ez a helyzet áll fenn, ami most. Nemcsak a gazdasági helyzetre gondolok. Mindenkinek jogában áll dönteni.

Farkensteinné Dr. Garden Ildikó 34 éves

- Nekem is volt egy abortuszom, és jó-hogy lehetett, mert olyanok voltak a körülmények, hogy nem tudtam volna felnevelni egy gyereket. Az más kérdés, hogy nem kellene, hogy ennyi abortusz legyen, de akinek olyanok a körülményei annak lehessen.

Vlasics Margit 24 éves

- Minden nőnek joga van eldönteni, hogy akar-e gyereket vagy nem. Tudja-e-vállalni ebben a gazdasági helyzetben. Nagyon nehéz felnevelni egy gyereket, mégha az apával együtt is vannak. Felháborít az, hogy a parlamentben olyan emberek döntenek e fölött, akiknek talán nincs is gyerekiük, vagy már felnőtt, esetleg az anyagi helyzetük sokkal jobb mint az átlag emberé.

Szilágyi Annamária 20 éves

- Semmiképp se törvény döntse el, én orvostanhallgató vagyok és tudom, hogy nagyon sok esetben egészségügyileg sem helyes a terhesség megtartása. És nemcsak egészségügyi szempontból gondolom ezt, mert van olyan helyzet, mikor egy gyereknek nem érdemes megszületni, mert a szociális helyzete nagyon rossz lenne. Például nem jut hozzá azokhoz a gyógyszerekhez, ami szükséges lenne, vagy a táplálkozása nem megfelelő - előfordulhat, hogy hamar meghal.

Gyógyszerész hallgató, 20 éves

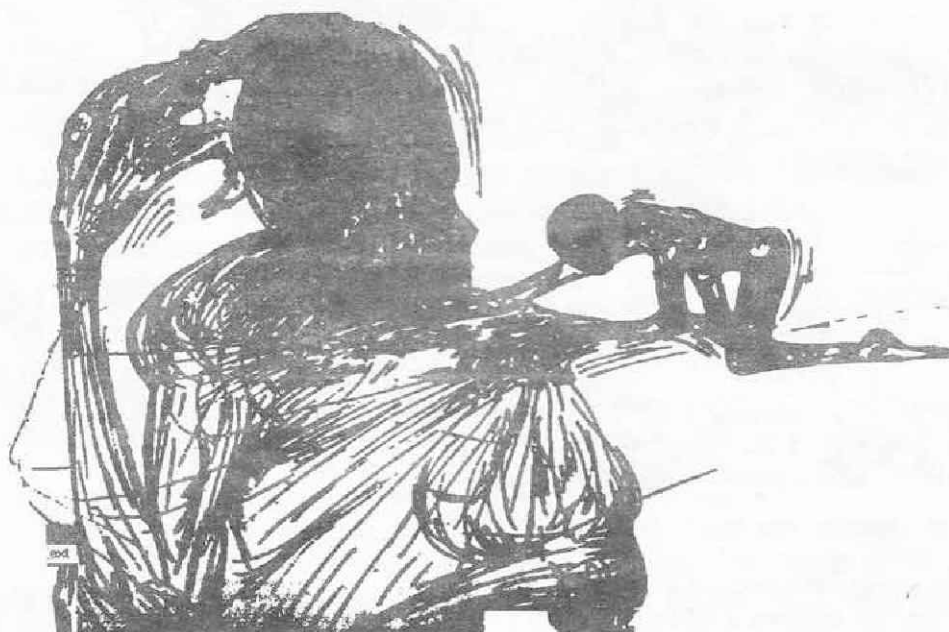
- Nagyon sok esetben a nő nem tarthatja meg a gyermekét mert, nincs férje s egy gyereknek sem teljes az élete, ha csak egy nő van mellette.

Kedit

Levél az olvasótól

Olvastam üzeneted, te kedves szegedi honmagyar. És láttam is valami furcsa alakzatba rajzolt kettős keresztet. Talán emlékeztetett kicsit kezéd vonása a régi nagy-Magyarországra, de igyekeztem elhessegetni a gondolatot. Mi tagadás jól áll a Nagyaruház pirosra festett lépcsőfeljáróján falfirkád, (bocss, ezzel a szóval degradálom) mely tömörségével kifejezi magyarságodat és fradista voltodat: SZLOVAK HALÁL. Fantasztikus e két szó így összetéve. Mélyhangrendűségükkel, összecsengésükkel (igaz) rövidke epigrammává emeli gondolat özönödet. Ne haragudj rám. Nem vagyok sem trianonista, sem irredenta. Csak én is abba a gengbe tartozom, akiket magyaroknak hívnak. Így egyszerűen. Jelző nélkül. Tán olvastad te is, miket mondanak Ők a mi jó Petőfinkről, Mednyánszkykról. De tudod, ezt le kell tojni. Mi tudjuk, ők nem. El kell nézni, fiatalok ők, még önzőek, mohók. Igaz a Fradit így is megverték 4-1-re. Mi ezt is elviseljük, bár erre te azt mondhatnád: hazai pályán... Pozsony. Vagy Bratislava?

Pádár Zsolt

ÁTVÁLTOZÁSOK (K)

40 nap

Motó: "A legszebb dolog, amit átélhetünk, a titokzatos."
(Albert Einstein)

Indiáról köztudott, hogy ott a természet feletti is természetes. Gondoljunk csak a szöges ágyakon fekvő vagy a levegőben lebegő /lejitáció/ fakírokra. A most bemutatásra kerülő eset 1837-ben történt Lahore-ban /mai Pakisztán területén/. A főszereplője egy Haridas nevű fakír, aki vállalta, hogy 40 napot eltölt egy sírban. Az eltemetés előtti héten csak tejet és joghurtot fogyasztott, az utolsó két napon pedig teljes böjtöt tartott és kitisztította az emésztőcsatornáját /lenyelt, majd kiöklendezett egy 27 méteres vászonszalagot/. Végül viasszal lezárta testnyílásait, és leült egy lepedőre lótuszülésbe. Pár perc múlva a pulzusa tapinthatatlanná vált. A lepedő négy sarkát összekötötték a feje fölött és egy ládába helyezték, amelyet lelakatoltak és egy pecsétet nyomtak rá. A ládát eltemették a földbe és árpamagot vetettek el felette. A sír körül falat emeltek, amit katonák őriztek éjjel-nappal 6 héten keresztül. A temetésnél jelen volt Radzsit Szingh király. Sir Clauda Wade /elsősorban az ő leírásából ismert az eset/, valamint Dr. Honinberger János /a király udvari orvosa, brassói származású erdélyi szász; emlékirataiban ő is említi az esetet/.

40 nap elteltével a falat lebontották, és csodálkozva látták, hogy az árpa kinőtt a "sír" felett. Kiásták a ládát, a lakat és a pecsét sértetlen volt. Haridast változatlan pózban találták a láda belsejében. Segédje olvasztott vajjal maszírozta és ő 1-2 órán belül magához tért.

Epilógus:

Haridast soha nem kapták csaláson, de kiderült, hogy rendszeresen elcsábította női tanítványait. Követői ezért később elfordultak tőle.

Hű-Ha

ALTERNATÍV ZÓNÁ

Percenként 6 faj szűnik meg

Az emberi értelem határai

A pusztítás filozófiája, avagy öncentrikus környezetvédelem

Minden probléma megoldásának kulcsát az okok feltárása jelenti. Minél mélyebbre ásunk, annál átfogóbban, teljes terjedelmében kerül elénk a probléma maga.

Ennek a dolgozatnak a célja nem valami részprobléma megoldásának megkeresése, egyszerűen csak az emberi "értelem" azon nyilvánvaló hiányosságainak leleplezése, melyek a máig ismert egyetlen bolygó, a Föld természeti értékeinek ilyen mértékű pusztításához - pusztulásához vezettek. "Az emberiséget, a lustaság vitte előre" - szól egy mondás, mely valószínűleg jelen pillanatig talán még tényleg igaz, azonban könnyen belátható, hogy az emberiség "előrejutása" közel sem egyértelmű fogalom. Az ember mindig gátlástalanul törtetett előrébb, és gyűrte maga alá egyenrangú társait - a jelen pillanatban ismert 10.000.000 állat, és 300.000 növényfajt, valamint számos olyant, amelyeknek eme kegyetlen pusztítás következtében már a nevét sem ismerjük. Ezek a fajok jórészt élőhelyük tönkretétele, illetve megsemmisülése révén tűntek el az élők listájáról.

"Sokasodjál és szaporodjál... hajtsd uralmad alá a földet" - intézi szavait a Biblia a keresztény hívőkhöz. úgy tűnik, ez a szemlélet tényleg érvényesült.

A legóvatosabb becslések szerint az emberiség létszáma tízszerese annak, mint amit a föld élővilága károsodás nélkül fent tudna tartani. Ráadásul az emberiségnek különleges igényei vannak, nem elégszik meg azzal, mint földi társai, hogy fenntartsa magát és faját. Ez az állatfaj szükségét érzi annak, hogy nap mint nap toxikus anyagokat okádó járművekkel furikázzon, hogy legyen televíziója, videója, dísz tárgyai, sőt, némelyek még annak is szükségét érzik, hogy szabad hétvégeiken távcsöves puskával agyonlőhessék néhány földi lakótársukat. Mindezek a tények egyértelműen megmagyarázzák, mi az oka annak, hogy pár év alatt felégették az őserdők nagyrészét, hogy milliárd tonnákban mérhető a tenger felszínén úszó olajréteg, hogy kilyukadt a földi élet védőpalástja - a gyilkos kozmikus sugarakat megfékező ózonréteg -, hogy percenként 6 faj megszűnik létezni, hogy a sivatagok rohamos gyorsasággal hódítják el az élettereket, hogy évezredek-évmilliók alatt kialakult természeti kincsek - hegyek, barlangok, ásványok, kőzetek - tűnnek el, a bányászat és más okok következtében, hogy a természetes vizek egyrésze gyilkos méreggá vált - lehetetlenné téve rengeteg állat és növényfaj megélhetését, vagy lehetővé téve mások túlzott elszaporodását.

Persze az sem véletlen, hogy a földi légkör összetevőinek aránya drasztikusan változik és az üvegházhatás fokozása révén felmelegíti a bolygó lakható felszínét, légkörét.

Ezeknek - a földtörténeti arányok között másodpercek alatt bekövetkező - változásoknak még jóformán nem is ismerjük a következményeit.

Minden problémának az oka az emberiség "magasabbrendűségi érzése" - az emberközpontúság. Ez tulajdonképpen egy monumentális méretű fasizmus! És ennek a politikai, vallási, társadalmi demagógiák által minden időkből támogatott ideológiának nem állhat útjába semmi, még az emberiség tulajdonképpeni érdekeit (melyek természetesen egybeesnének a földi, globális érdekekkel, hiszen az emberiség is csak egy közöségi állatfaj) felismerő "környezetvédelem" sem. Hiszen ez a mozgalom sem tudott még megszabadulni attól a fojtogató béklyótól, melyet a fent említett öncentrikusság jelent! Csak bele kell gondolni, mit is jelent ez a szó: környezet. Nyilvánvalóan a feltételezett környezet középpontjában az ember áll! Hogy védhetem meg azt, amit hierarchikusan magam alá rendelek!?

Az út a világosságához a felismerés lehet. Talán az emberiség rájön, hogy csak egy darabja a mozaiknak és - a földi élővilág működési elvéből (mely a fajok közötti bonyolult kapcsolati láncolat) következően rájön arra, hogy minden kivágott fa, minden m³ beszennyezett víz és levegő, a saját túlélési lehetőségeit csökkenti! Azonban a sovinszta-demagóg, és egyéb szempontokra hivatkozó tudatlanokat ostobává tevő, szintén elbutított, vagy személyes érdekekből primitív demagógiát gyártó-terjesztő emberek, talán soha nem fognak (és nem is akarnak) rájönni arra, hogy mekkora hatalmas problémákat táplálnak tudatlanságukkal, rosszindulatukkal vagy egoizmusukkal!

Úgy tűnik, hogy a ma embere számára az apró-cseprő footballmeccsek, az új divatkatalógusok sokkal fontosabbak, mint saját bolygójának a léte. A globális méretű problémákból talán csak annyit érzékel, hogy büdös van a belvárosi utcában, miközben földünk haláltusáját vívja. Az optimisták persze azt mondják: nyugalom, előbb-utóbb minden megoldódik. Azt azonban nem szabad szem elől téveszteni, hogy a folyamat irreverzibilis! Lassítani lehet, talán még megállítani is, de visszafordítani nem.

Ki fogja visszahozni az elpusztult fajokat?

Attila

Átvétel: Anarchista újság 92/2. szám

"Ráne"-dalfesztivál

/avagy az egri sznobtalálkozó néhány észrevétel tükrében/

1992. Csinálják a fesztivált. Hogy kik? Akik hagyták, hogy egy ország padlón fetrengésig röhögje magát, akik presszórockos hangjukon a hatvanas éveket próbálták visszaidézni olyan nosztalgia sláger hangulattal, amely hangulat már akkor is nosztalgia volt. A néhol Lakodalmos Lajos (Lagzi Lajcsi) és és profi hangváltozat keveredése csak eltörpülő Locknessi szörny volt ahhoz képest, amit a színpadi image-ban produkáltak. A hosszúhajú generáció /egyébként patinás és tiszteletreméltó/ hangulatát imitálni próbáló nagyzenekar, az előadók által viselt ruhák és mozgáskultúrájuk együttes hangulata és egyáltalán az egész rendezés a sznobizmus magasiskoláját nyújtotta.

Tessék, mostani tizenévesek! Lehet tanulni! Lehet kulturálisan, hangulatilag és miegymás elvont módon építkezni. Ez volt az a bizonyos édes hatvanas évek. Ahogy minap olvastam "Fényes Szelek utáni Fényes-Szenes". Csak el ne higgyétek, mert elmegy a kedvetek az élettől is, kiábrándultok felmenőitekből és megutáljátok nem csak a bambit, de a colát is.

Hogy mitől táncdal a táncdal? Erre már csak a Záray-Vámosi tudna feleni, hiszen nincs az a 24 órát pörgő versenytáncos, aki táncolni tudna "Nem leszek a játékszered" típusú zenére. Egyébként ez a műfaj az utóbbi időben a föld alá kényszerült. Ha emlékszünk még az utolsó ilyen rendezvényre, - valamikor a nyolevanas évek elején volt - a rockegyüttesek domináltak, úgymint KFT, Hungária stb. Lehet, hogy megint abba a hibába estünk, abba a sokat emlegetett magyar jellegzetességbe, hogy a ló egyik oldaláról a másikra? Valahogy nem tudunk semmit otthagyni úgy, hogy szép volt, jó volt, bennünk maradt, de elmúlt. Mert hát a múltidézés néhány esetben kifejezetten kötelességünk, de néhányban /és ez nagyobb rész/ már csak a spiritiszták kiváltsága kellene, hogy maradjon.

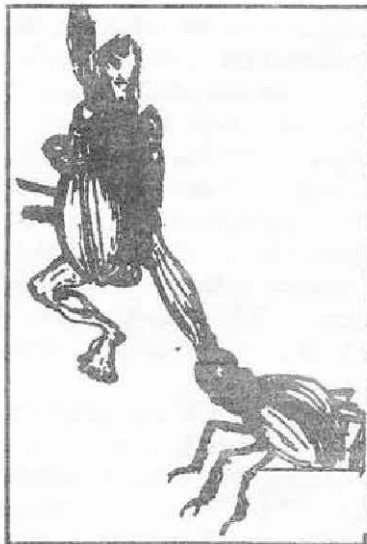
A rendezők talán tényleg hittek a táncdaléneklés fesztiváljának új reneszánszában. S hogy a Szécsi Pál másolatok és egyéb múlt nagyságok paródiái méltó környezetben vonulhassanak ki a színpadra, szépen farsangi mentébe bújtatták az egri színházat. Az elmaradhatatlan hosszú lépcső a színpadon, a cserepes zöltségek tömkelege, valamint a szombati szabadidejüktől megfosztott, pirosba öltöztetett, francia szalonkalapot viselő /egri/ leánykák összhangja hangulatot varázsolt. De még milyet! Jött a közönség. Ilyen díszlethez megfelelő kiegészítő jár. /Mert a közönség nem volt más, csak egy gomb az "álomkabáton"/. Zakók, szmokingok, ingek és csokornyakkendő Palotás Jánosok tucatai. Többnyire ismert arcok, csak néhány nosztalgiázni vágyó szegény koldus, akik az eredetileg ötezer forintosra tervezett belépőt bizonyosan nem tudták volna kifizetni, de mikor leszállították háromra, csak úgy dőltek be mindenfelől.

Pontosan nyolekor - a TV közvetítés miatt - megkezdődött a '92-es fesztivál, amelyből csak néhány pillanatkép jutott e cikk írójának, mivel már előbb említett röhögéséből csak igen ritkán tudott fel-felsandítani. A zenekar az alkalomhoz illő. Fehér öltöny, csokinyaki, nagyestélyi hárfával, egy gitáronrángatott, minden természetes mozdulatot nélkülöző, talán "tudományos gitárosnak" címezhető pengetőfiú, egy rézcsöcsilingettető, és futottak még. No de apropó. Valami pezsdítő, valami gyönyör ott fent abban a két sorban. A titulusuk pedig Bessenyo Brass. Ők a fúvósok. Talán csak ők érzik, tudják igazán mi ez a buli. Hülyülnek, bohóckodnak. A legnagyobb arc köztük egy szaxiját befelé néző szemmel /fekete szemüvegben/ hajpánttal a fején, laza szerkőben fújó figura, akinek talán köze nem sok lehetett a hatvanas évekhez, de megértette a "vissza a természethez" rousseaui jelszavát, s a Szelíd motorosok c. filmet is legalább 15-ször láthatta.

Azután jöttek a bemondók és az est fénypontjai, az énekesek. Palcsó Brigitta megjelent... és ennyi elég is lett volna. A műlelkesevéstől ordítóvá vált mondatvégek megyannyi természetellenes tüsként fúródtak belénk. Az énekesek? No igen! Volt Lagzi Lajcsinál tréningezett csaposhang, árnyalatnyi félúton járó, gurgulázó sör betéttel. Máté Péter koppintás, Marcellina, az örökfiatal, akinek sérója tuti, csak kár, hogy nem azt pontozták, Kovács Kati, aki legalább azt nyújtotta, amit 25 évvel ezelőtt, Harangozó Teri, aki leginkább alufóliába csomagolt húsösszencsre hasonlított, de elismerendő énektudása s a dalszöveg, amely felüldülésként hatott a sok, egy sémára megírt Love story között. Jött a kötelező vastaps, a siker virágokkal díszítve. Ez utóbbiból inkább a nagy öregek részesedtek, s a copfosok kimaradtak. Mint pl. az a 19 éves félrevezetett gyermek, akinek otthon pénzből ki nem látszó papája ezt mondhatta: "próbáld meg fiam, hiszen olyan jó - pofi vagy a kerekded gyermekábrázatoddal, énekelni meg úgy sem kell, mert itt is, mint a gimiben, ahonnan kirúgtak, pofára osztályoznak. S különben is Ulmann Mónikát senki sem múlhatja "felül". De említhetnék egy hasonló hajkoronával rendelkező urat is, aki közönségsvavazattal jutott be (most ne firtassuk, melyik falu feküdt reája az bizony' telefonra) s mozgáskultúrája és hangszínezete alapján az ember hajlamos volt azt hinni, hogy Vaszlavik Gazember László exkluzív műsorát látja.

A győztes dalt pedig a nagyhatalmú zsűri úgy éjjél felé kihozta vala. Ezen címmel pedig Szulák Andrea botránynótája ruházattal fel. Egyszer már ugyanis kizárták ezt a dalt, azután megóvták, és visszavették - amúgy magyar módra. Egyébiránt ki gondolta volna, hogy ez a semmitmondó, bárgyú elmeszülemény dobogóra jut. S hogy ez a fesztiválnak indult sznobcirkusz műbalhé volt s még negatívan sokszor annyi, számomra bizonyosságot nyert. De hogy szándékosan járattuk-e le magunkat ország-világ előtt, nem tudom. Attól félek nem. Attól félek ők ennyit tudnak. Egy előnye azonban volt: ha valaki mondjuk generációs okokból vagy olvasottsághiány miatt, esetleg a mozilátogatás drágasága okán eddig nem tudta átérezni, mi is az a Jiri Menzel, Bohumil Hrabal és hasonló mentalitású írók által idézett igazi szürreális, fanyar hangulat, akkor az a "Jó ez így nekünk akkor is ha rossz" jellegű slágereken most megtanulhatta olyannv. hogy akár disszertációt, nagydoktori értekezést is írhatna belőle.

Király Ernő

"Tudnék táncolni magam is,
Egy vásott söprűvel karomban...
De nézzetek: nincs rá időm,
Mivelhogy mondanivalóm van."

"Ajánlás B.B.-nek"

Hogyan lehetnék(a) KÖLTŐ!

A válasz egyszerűnek tűnik. versekben kell élni. Ám sajnós ma már ez nem elég. Mindegy, ha úgy érzi a költő, hogy egészét és nem tartozékát adja át soraiban, kevés, ha művei adnak és láttatnak, kevés, ha írásaival megcsapolja a kiszáradt gumifát. Kevés. Több kell.

Ma Magyarországon "Poétává" leggyorsabban az válhat (főleg a TÖMEGEK szemében), ki oly témát választ, mely színes - értem ezalatt a piros, a fehér s azöld színű nemzeti szívárványt -, vagy úgy él MINTha költő lenne.

Mielőtt még félreértést szülnének eddigi soraim, gyorsan kijelentem, nincs identitászávarom. Nekem nincs. Csak már terhesnek, sőt pimasznak érzem azt a jelenséget, hogy nem tudok a kezembe venni olyan újkeletű írásgyűjteményt (lásd Kőrkep 92) mely ne az elmúlt negyven év átkos emlékeinek ragozását, ne a tagbaszakadt köznemzeti érzés felrázását, ne az európai út kultúrtégláinak pakolgatását (és még sorolhatnám a politika szülte közkultúra gyermekeinek nevét) venne témaként. Ha jól belegondolok utoljára ilyen nagy egyetértésben az ötvenes években sétált kézenfogva AZ kultúra AZ politikával. Hová lett azon művészi véna, mely nem a hétköznapok szintjén él, nem a napi politika szószólója, hanem igenis a politika felett jár, s mintegy kovakő pattintja fel a jövő lángvágóit? Megértem, hogy a múlt rendszer legalább akkora kárt tett a lelkekben, mint a gazdaságban vagy akár a társadalomban. Sőt.

Így nem lehet azon csodálkozni, hogy a költő elementális vonzalmat érez e téma iránt: felrögni s rávilágítani. Ám ez a felrázás már lökdösődéssé, a rávilágítás elvakítássá egyszerűsödött. S mivé válhat egy elvakított, lökdösődő egyén a társadalomban: erőszakossá. És ezen tulajdonság olyan láncreakciót indít el, mely folyamat már nem a művészet sajátossága, hanem a politikáé.

A másik remek módszer a "helyes költői viselkedésforma" megválasztása. Nem kell hozzá túl nagy költői hitvallás, nem kell egyéni arculat, nem kell különleges írni tudás és témaérzékenység (pontosabban csak olyan mértékű, mint az ÍRÓ szóban a betűk közötti viszkozitás), elegendő, ha azzal van tisztában az egyén: mi az, hogy költői SZEREP. Ha ezt tanulmányozta, eltanulta, elleste stb., kell még egy kis ismeretség; legjobb, ha ezt a múlt ellen folytatott harc tradíciója adja (pl.12 pont átfogalmazása), de ha ez valami oknál fogva nincs kéznél, elegendő egy kis fenegyerek hajlam vagy ki nem nőtt tinédzser exhibicionizmus. Ezen kívül már más nem kell, mint egy társaság, melynek számszerű növekedése garantálja a nimbusz folytanosságát s erősségét.

A "költőjelöltnek" ezután semmi különösebb dolga nincs, minthogy írjon. Mindegy, hogy mit, hogyan, miről, hiszen a tetszési index, nem műveiknek hatásából számoltatik, hanem önmaga varázsából. Mellesleg a TÁRSASÁG sem vállalhatja fel a valós értékelést (általában a negatív mutatók nem kimondásáról van szó), hiszen így saját magát is leosztályozná.

Láthatjuk, hogy a folyamta bezárult, s a perpetuum-mobile csak akkor csikorog, ha a szurkolótábor valami miatt számszerűleg lecsökken, mert így már csak nyögve tudja cipelni az álművészet babérkoszorújának erkölcsi súlyát.

A fentiekből talán következik a változás közelsége, de következhet a szokások elmélyülése is. Hogy mi fog történni? Remélem..., mert a művészetnek csak eszköze az ember, önmaga továbbra is csak egy marad: a fensőség hordozója.

Kovács József

38 ponnty burplan ve öyrenci iki laff

Ha a fentiek kapcsán az Európa Kemping c. film jutna eszetekbe, felesleges elolvasnotok a következő sorokat, semmi újat nem találtok. Ellenkező esetben viszont...

Jó lenne valami ajánlás-félét írni erről a szerintem méltánytalanul elfelejtett filmről, de az alkotók megteszik ezt helyettem. Van ugyanis egy rövid összefoglalójuk a 80 perces, 35 mm-es dinnyevadászatról, alább olvashatjátok:

"Egy forró nyári nap. Badár a síneket figyeli. Az állomás kihalt. Badár vasutas. Vízi biciklin érkezik, titokzatos. Veszély. Együtt indulnak nyomozni. A cél, az Európa Kemping. Festői környezet a Körös és a Tisza találkozásánál. Veszély a kempingben. Mindenki gyanús, fel kell göngyölni minden szálát, ha pedig együtt vannak, el lehet vágni azokat. A k e m p i n g b e n b o m b a v a n. Megérkezett már a két idegen, ott vannak a török hölgyek, a francia lányok, a varrógépes úr, Áron, a portás, a felesége, egy baráti országból származó idegen, és még többen. Mindenki gyanús. Figyelnek vízben és homokon. Mérnek éjjel és hajnalban, fotóznak, jegyzetelnek, dinnyéket vágnak... ..minden, ami gömbölyű! A feszültség növekszik, érzik, hogy ez az utolsó nap, a végső. Badár egyre csökkenő erejével akciót indít a gyújtózsínórhoz. Egy véletlen szülés a parton, ...a szülés körül van valami,...a portás a babával a vízbe zuhan, viszi a víz... egy másik csomaggal egy másik sárkányrepülőn el... hirtelen minden felgyorsul, összekavarodnak az események... távolban egy fehér vitorla, már csak egy kis pont a vízben tovasodródó portás... lassan elcsöndesedik minden, csak a visszaszámlálás hangjai hallatszanak."

/A filmet 1992 tavaszán mutatta be a Hungarofilm. Az alkotók: Szőke András, Pálos György, Dobos Mária. Eddig forgatott filmjeik: Hatvankilenc - 1987, Citromdisznó - 1989, Vattatyúk - 1990./

Gulyás-Zana László

roncskagyló x.

valami kétszer,
mert másodjára már nem ugyanaz.

van, amit kétszer mondok el,
mert jó hallani kétszer *ugyanazt*.

MOSDÁS

Nyávogsz, mert macska vagy.
Szőröd borzolod - haragszol.
Fázol, összehúzó magad:
szfinx-formádat csodálja majd az utókor.

Karmaid párnák közt nyugodnak - megpihensz.
Nem támadsz, már vége van.
Nézlek: mint ócska kandúr elhagytalak,
lenyalom szőrömről tompa fényedet.

Konkoly Edit

...de a tűz három napig égett

Mint a tűnő hold
előbújik még utoljára
a felhők mögül
te is
tovatűnsz
a reggellel
fekete csillag

nyár van
s ma is sokat
bántottalak
még
összetartozunk mondod

telihold - mondom
esti tűz
megöntözöd hogy
újából lángra kapjon
de reggelre
hamu
fekete
csillag

-mintha még a lenyírt
fűvön forrás tekeregne
szomjasan lábad
összekulcsolódik /

tragikus - tiéd a
tragédia
/tudom férfiónfegyelmed/
de
az enyém is

ezenemvitatkozunk

FOLYÓIRAT FIGYELŐ

Hátország

Mit jelent a piros alapon fekete nyomtatott kicsi "g"? Hát ezt sem tudod? Nekem *ezt* sikerült megfejtennem - és az ötlet tetszett. Mint ahogy a küllem és a grafikák is. Azonban:

Mire való az alkotás, ha csak a gyönyörködtetésért való? Nos, nem tudom az alkotók, szerzők - *gyönyörködtetésen* - ezen a szép magyar szavon mit értenek, de bizonyára mást mint én. Gyönyörködtetni önmagamat, talán. Számomra a költészet megérintést jelent, jelenthet. A régi Arisztotelész szavaival - katharxis -. Katharxis így vagy úgy, vágjon földhöz, vagy csókoljon meg, de érintsen. Nos, a jelen folyóirat kevés kivétellel-*ezt* nem teszi. Mintha önmagát simogatná legtöbb szerző - ami nem baj, csak nem biztos, hogy nyilvánosságra való. Szemérmetlennek lenni kockázatos, legfőképp önmagunk számára. Természetesen, ha valaki úgy érzi itt az ideje magam megmutatni, hát tegye. Nehéz vállalkozás bárkit is lebeszélni, meg hát mindenki önönmaga legfőbb kritikusa. Így hát kritizálni nem is szeretnék a szó hagyományos értelmében (életmű, -szerző). Inkább beszéljünk arról amiről érdemes. - Megszokott színvonalú a kezdő Plugor Magor írás, legfőképp a technikája kitűnő. Tetszett Ferenczi Enikő: Lagúnája, Koroknay Károly: Szemetek villanása. Kiemelkedően jó, Magyar Lajos verse. Tetszett még a Finta Éva verseiről írt minitanulmány, és Simo Márton írása, a Világirodalom - az nincs!, és persze van még egy-két színvonalasabb interjú, utibeszámoló, kritika. Színvonalas - de sajnos nem rendhagyó. Talán Püski személye az egyedüli kuriózum. A folyóirat egésze azonban labilis, mind gyönyörködtetésben mind tematikában. Van egyáltalán tematika? - úgy tűnik (bevezető) lenni akar. Ám a szerkesztőknek jobban, szigorúbban oda kellett volna figyelniük. (Mert van a Többi: - a Ladik Katalin, Esterházy, Hajnóczy, utánrezgések illesse most - néma csend.)

A vállalkozás - egészében - mégis dícséretre méltó, s talán a következő számról már nem csak ezt lehet elmondani.

K.E.

Tókécs Tibor

Emlék

Tudom, hogy számodra én nem létezem. Tudom, verseket nem olvasol. Mégis elmondanám /mintegy az örökkévalóságnak, ha!/ inkább önmagamnak, ha felejteni találnék, de úgy sem lehet: két mozdulatodba, nem, próbáljak kifejezőbb lenni, két helyzettedbe lettem szerelmes. Az egyik: valahol egy épület sarkánál a sötét homályban, egyben mámorában két kézzel taszítasz a mellemen, és ezt mondod "Nincs szükségem rád!", mindjárt utána lekucorodsz pisilni, és a csorgás közben engem nézel. A másik: rám mosolyogsz, és tenyereddel letörlöd a port cipőmről. Nyilvánvaló, ezekre te nem emlékszel, mert rám sem emlékszel, mert hogyan is tarthatnád számon mozdulataid, a múltó másodperceket, a "miriádot"! Bárha valaha megkérdezhethném! Mindez rég történt. Azóta sok minden történt, valójában semmi nem TÖRT-ÉNT. Semmi. Azóta is csak tört énem törődötten történni próbál, sikertelen. És tudom, hogy létezel.

Büdösgödör

Plugor Magornak ajánlom

*Csilingelő szánkószó, hó, fagy, fenyő, fehér, páráló
lovak, pendülő izmok, inak nekifeszülve a meredek
télnek, a maradék évnék, Hargita, Óh, hegy, hegyek,
szilveszter! Zene, vicc, kacagás, tánc, mámor, csók,
sziporkázó hó, karéjnyi hold, szótlán rengeteg.
Csendes baktatás, földhöz vert, eltört
KIJÁRÓLÁMPA (nagyapám istállólámpája),
imbolyogva játszik árnyékot a fény, majd elfoly a
fehér havon. Három árny tör utat a süvítő szélbe, az
üvöltő fennségbe, megkérdelni a Hargita elfolyó
szellemét: borvizet merítnek a fagyaplanos télben.
Szótlán a lépés, csak csikorgó hó, csak a szuszogás,
csak a sok örökdő fenyő. A cigaretta felparázsló
fénye: eltévedt szentjánosbogár.*

Köszöntő és egyéb más tévelygések

A szellem részben megfogható. De vigyázat, csak a sorok között sejlik! Mert amit egyszer leírtak, azon ugyebár már nem kell gondolkodni. Vagy mégis? Miért érezzük meg, hogy egy hajó percekben belül felrobban? Van-e... ami /aki kiment a legvadabb, legaljasabb mézárásból is? / A három pont helyére mindenki a maga által választott transzcendenst helyettesítheti!/
Kérdezni az örökkévalóságig lehetne, de felesleges. Mert hát a hajó felrobbant, a kínzások és mézárások is véget értek. /S természetesen újak következnek./ A megmagyarázhatatlan dolgok tömege pedig hömpölyög a hagyományoktól, liturgiáktól, kompromisszumoktól átítatott lelki éterben. Ebben a közegben mozogva pedig a kapcsolódó szálak és a kapcsolódási pontok feltérképezhetetlenek.

Én utállak téged, te szeretsz bennünket, ő 56-os, ő nem emigrált, én hazafi vagyok, te dögölj meg, mi lenni magyar, vagy mégsem... Ki dönti el, s különben is... Szóval ez is egy pont. Egy úgymond kapcsolódási. Mert ki az, aki nem szól hozzá a tizenötmillióból? Már hogy mitől magyar a magyar. Mert létezik. A probléma csak a kutatóknak és a korlátoltaknak. Mert lehet nem szeretni Petőfit /én sem szeretem/, de attól még magyar volt. Hogy magyarabb-e mint... No itt a probléma! Pontosabban itt is egy.

Hogy a "világpolgár s mégis magyar" fogalma megfogható-e az előzőek alapján, nem hiszem. De talán egy hangulati injekcióval közelebb kerültünk hozzá, s némiképp érzékelhetővé vált, mi nem lehet az.

Világpolgár. /Ért. Kéziszótár: fn. Aki az egész világot hazájának tekinti./ A definíció szerint nem lehet csak magyar. Ellentmondás - látszólag. Hogy miér lett "világpolgár" ez más kérdés. Vagy csak szeretnénk, ha az lenne? Ne firtassuk! De el kell ismernünk: mai múltba vissza-visszanyúló politikai poliprendszerünk fejében a világpolgárt és az emigránst nem sok választja el. A fej sem tiszta, a karok is összegabalyodnak. Tiszta okozati viszony.

Tegyük fel, hogy ez a magyarvilágpolgáremigráns verset ír. Mondjuk ilyen címekekkel, hogy: Óda a magyar nyelvhez; Balaton; Recski est; Nagy Imre szelleméhez stb. Ráadásul magyarul ír. No de nem addig a' - szólna néhány "közbölcsezőnk". Nézzük meg a datálást! Párizs, 1940; London, 1959 stb. "Hát persze, hogy nem közülünk való. A nehéz években eltűnt és biztos helyen firkált. Ráadásul álmagyarkodott. Pfu!"

No nem azért de ha egy kis valutát hozna mostanság nem vetné meg senki, sőt lehet, hogy Ferihegyen kézcsokkal köszöntenek, mint idegenbe szakadt hazánkfiát, aki dollármillióival jött haza vezekelni.

Szóval, hogy kinek van mit szégyellnie, vezekelnie s általában kinek van bizonyos vastagságú bőr a pirosposzsgás ábrázatán - talán hagyjuk.

Maradjunk ennél a verselőnél, akit talán nem ismernek túl sokan. /Az a rész, amely arról ordítzik, hogy megverték, kitántorgott, éhezett, elviselte, bezárták, stb., ide helyezendő./ Méltatni nem akarom, hiszen mint minden költő ő is mindenkinek mást mond, s előbb-utóbb tévútra kerülnek. A húsdarálóból kinézve a daráló kéz flegma lenézését, az egyetemes gondolkodás és kultúra terjesztését, azt a kisebbfajta csodát, hogy gondolatait művészi formában közölni tudja, s általában a felülemelkedés művészetét azonban elvitatni tőle nem lehet. Talán a XX. század első felének csoda-költészete és szellemi varázsa alakította így. Mert e szellem részben megfogható. De vigyázat, csak a sorok között sejlik! S néha azon sem árt elgondolkodni, ami már le van írva.

**Szeptember 22-én volt 82 éves Faludy György.
Boldog születésnapot!**

*Alapirodalom: Faludy György: Pokolbéli víg napjaim
Bp. Magyar Világ kiadó, 1988.*

Király Ernő

Habban-Bráner

Rubin-Nunival a hintóban

Gyere Annunaki ítéld meg inkább te
Nekem úgy tűnik hogy mégis
Közel vannak és egyszerűek a csillagok
És nem takargatnak semmit magukon
Inkább te ítéljél Annunaki
Ezek-e a szobrok amelyekről
Nyugodt estéken annyit beszélnek
És még vadabbá teszik a mámort
Nézd mennyi a homokszem
De ha elül a szél mind visszatalál
Mégis mindenki unja magát
Mert megszokott: versben a csillagot.

Plugor Magor

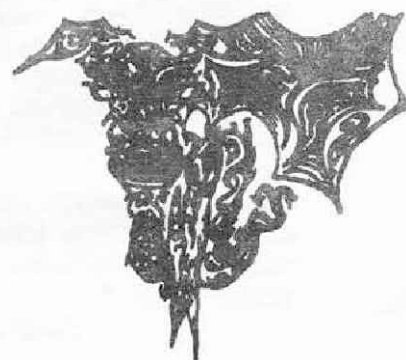
Nichita Stanescu

Az álom

És hogyha ezek a kövek alvó madarak,
hosszan alvói,
egy más levegőnek?...
És hogyha a lombok
alvó katonák,
harc után alvói
egy más erdőnek?...
És hogyha én vagyok az álom;
és hogyha így szólna
aki fölébreszt:
te vagy; védjél és légy.

/Operele imperfecte, 1979/

/Fordította: Plugor Magor/

Egy felolvasás margójára

Mottó: "Senki, mondta a nolai, senki sem
szeretheti az igazságot és a jót,
ha nem irtózik a tömegtől: a művészek
fel kell használnia a népet, de egyszersmind távol
kell maradnia tőle."
Jas A. Joyce

*Almottó: "Anyám!"
ismeretlen szerző*

Tudod, barátom, tudod, hogy mit kíván a Magyar Nemzet? Akkor figyelj: 1. Hátszázgot, 2. Hátszázg felolvasóestet. Nem! Láttalak a tömegben, azok közt, akik meg akarták váltani a világot, de te is tudod, hogy eddig még senkinek sem sikerült. A szakkálást is keresztre feszítették.

De tudd meg, hisz tudod, hogy mindig őszinte voltam hozzád, szóval tudd, tisztellek. Tisztellek, mert olyan dologba vágtad a fejszéd, ami csak dícséretes lehet. Az eredmény? Hm. Az mindegy. Nem ez a lényeg. Csak az, amit elterveztél. Az okosak azt mondják: a szándék. Az már nem a te hibád, barátom, hogy rosszul sült el az egész. De próbálok még őszintébb lenni: egy nagy nulla volt. Erről te nem tehetsz. Nem tehetsz róla, hisz a környezetedet nem te választod, előre nem is sejtethed, hogy világhírű művészként fotelbe tespedő cimboráid /pocsolya részegen/ adják a-nagyfiút, hisz ők már valakik. Hát, valakik. Arról sem tehetsz, barátom, hogy el kellett jönnöm. El kellett jönnöm, mert nem tudtam tovább nézni a nyűvész urak nyegleségét, borozgatását, nem tudtam tovább hallgatni faragatlan vicceiket, irgalmatlan rossz "művek" felolvasását. Ettől még nem janik. Inkább csak a jankók. A fajankók.

Egyébként te tetszettél. Tetszettél, mert meguntad ezt a társaságot. Meguntad ezt a társaságot, mint én, és még oly sokan, akik vártak valamit ettől az estétől. Nem tudom, mit várhattak, ezt ne kérdezd, kedves barátom, nem tudom, mert a lapotok nem sokat ígért. Tudom, tudom, hogy első szám, tudom, hogy inkább dícsérni kéne a kezdeményezést. De akkor is! Mindegy. Ezen nem veszünk össze, mert ez csak a saját véleményem, hogy talán másokkal kellett volna megcsinálnod ezt a görbe estét. Hisz láthatad, ezek minden gesztust, hangot, még a ruhájukat is "művészetük" elemeinek tekintik. Művészet! Milyen csúnya szó. Ez a banda katharizist hirdet, de purgatórium lett belőle. Igen igazad van, ha már tisztulás, akkor tisztulj meg rendesen.

De istenkém! Nem erről szól a dolog. Oké, oké, hagyjuk.

De te is elkövettél ám egy hibát, barátom. Mégpedig azt... Úgy van. A kezdő vers. Hogy is van az az Erdély? De, hisz te is tudod, barátom, voltak a teremben magyarországiak is. Ezt mért mondom? Ezt is tudnon kéne. Hát azért, mert elégünk van már... A Híradó, a Hét, és egyéb nokedláj 22 műsorok csak ezt a témát üvöltik. És mindennek a tetejébe jön a lóversenyen agyátitta, nem teljesen épeszű csurkapista! /Ha egyáltalán volt valaha is esze./ Nem, egy percig sem gondoltam volna rólad, hisz ismerlek, hogy te is túlérzékeny mélymagyar lettél, akinek a szíve Erdélyért sír. Azt is tudom, hogy nem vagy tagja a Hej-de-nagyon-magyarok-vagyunk Pártnak.

De ha e díszes társaságból egyesek megengedhetik maguknak az angolszász kultúrmocsok kifejezést, akkor, kedves barátom, én is mondanék valamit. Néhány, előadásra szánt "mű" nem más, mint fajmagyar kultúrmocsok!

Bocs, nem sértegetni akartalak, de hisz tudod, milyen lobbanékony természetű vagyok. Jut eszembe, barátom, olvastad a Csöcselék Korát? Tanulságos.

Szebenyi Nándor

J.K.

Szilánk

...a ráccsal megvasalt égen
remény már csak Istennél lehet
s a darabokra szakított világból
nem merít a boldogság porcikája...

Két nap

tegnap délután csendben boldogszerűen
néztem egyenletesen emelkedő mellkasod
csodáltam hogyan válik a test mozgása
a lélek erotikus játékává hogyan lesz
a mozgó lepel lelked-lelkem korlátja

ma ülök az ágyon s helyed nézem odalenn
az utca általános semleges zajai kergetőznek
itt fenn az megragadt érzelmek s hiányod
ütköznek minden pengeváltás után új
életre kell kelnem a lepel már üres

a fém merev-hidegsége kéjes már a fizikai
fájdalom viselhető csak el a belém égett
lelki-kín hihetetlenül tekint a boldogság
lehetőségére végül belém hasít s a vércsepp
türelmesen égetően siklis egyre lejjebb

Virág Ivette

Farkas

Hogy került ide ez az alak? Halál. Látom ahogy áll a nyitott ajtóban, hátát a zuhogó esőnek veti, szemében asztali lámpám fénye tükröződik. Hosszú út az országon át keresztül-kasul, tulajdonképpen mozdulatlanul. Talán a zongorista a kocsmából, ahol az este voltam, a termete legalábbis egyezik. Nyáron találtunk az erőben néhány ékszert, a patakmederben ástuk el őket. A részeg férfiak és nők között ő volt az egyetlen aki rokonszenves volt nekem. Hajnalban még zenéltünk és ittuk a méregérvős kávét, miután mindent megettünk ami volt a házban és megittuk az összes bort is. Lassú jazzeket játszott és sorban itta a whiskyket, amit a vendégek küldtek neki mégsem látszott rajta sem az ital, sem az, hogy kábé tizenkét órán keresztül játszott, néha énekelt is. Másnap reggel jött el a halál, amikor már magasan fent jártunk a hegyekben. Én is küldtem neki egyszer egy italt, de nem álltam oda a zongorájához hallgatni, vagy csak mintha énekelnék; csak néztem a hátát, széles vállát, az elnyúlt inget, göndör fürtjeit, izmos karját. Szívroham. Nem ittam sokat, de elég későn mentem haza; le akartam feküdni, de nem jött a szememre álom, kevertwm egy italt és olvasni kezdtem. Nem tudtunk segíteni rajta, orvos sehol többszáz kilométeres körzetben, egy lélek se rajtunk kívül; lefektettük egy szép nagy fenyőfa alá. Meg kéne kérdezni tőle, hogy kicsoda és mit keres itt. Meghalt és mi otthagytuk, meg sem álltunk az első városig, de mire visszaértünk a rendőrökkel már nem volt ott. Kicsit nevetséges, ahogy ott áll, félig az esőben, félig a szobában, azon gondolkodok: akkor is így állna itt ha aludnék a másik szobában, vagy zuhanyoznék? A helyzet kissé kellemetlen volt ha nem is a gyanúsítgatás miatt, de a rendőrök dühösesek voltak, mert potyára elrángattuk őket a világ végére. "Ki maga és mit keres itt?" Aztán tovább indultunk, s két nap múlva megláttuk a város fényeit a völgyben. Nem felel. Egy kikötői kocsmában üvegek koccantak egymáshoz. Fel kéne kelnem és kiadni az útját, bár az ajtót nem csukom be. A tenger fölött sirályok sivalkodnak mint megölt kislányok lelkei. Szeretem az esőszagot.

A TŰ SPORTJA

SPORTTELEPI UNIVERSITAS

Csütörtök délután, Ady-tér, évkezdő, csüggeteg mivoltunknak vénasszonyok varázsolják vissza a nyarat. Melegen süt a nap, ez tündéri, ez jólesik. Kiöregedett grundhősökként, egymás elleni meccseinke nosztalgiazva, ülünk a bejárat előtt.

Bebocsátásra várunk.

Mennyit ér ma egy főiskolás diákigazolvány? Ha csak egyfajta értékmérést veszek alapul, nagyon keveset. A JATE sportegyesület hatalmasságainak nem ér annyit, hogy fedezetére öltözőkulcsot és labdát adjanak. "De ha találtok üres pályát, játszhattok!" - a cinikus engedékenysége. Néhányan sztriptízt fontolgatnak a természetben, aztán egy közeli albérletben a tucatnyi, egyre elszántabb grundhős beöltözik. Előkerül egy JATE-flekni, árfolyama a csillagokban, már labdánk is van

Milyen nagyszerű!

Milyen megalázó!

... és játszunk. Boldogan, önfeledten

Tíz percig.

Végzetünk hosszú, tekerdő slaggal érkezik. Locsolni kezdi a pálya szélén a salakot. A gonosz kígyó jobbra-balra vonaglik előttünk a pályamunkás kezében, utunkat állja: "Fél hatra jön a Délmagyar, bajnokit játszani." - közli méla közönnyel az alkalmi kígyóbűvölő.

Vége.

Leírhatatlan szitokáradat díjazza részünkről a szorgos munkát. Igazságtalanok vagyunk. Aligha a gondnokfiú szervezte így a dolgokat. Különben is, már itt van V.-né, a vezérszurkoló, a pálya szélén olvassa a friss Kiskegyedet -, lesz itt nemulass, ha nincs időre újravonalazva a pálya.

"Fiúk, jobb, ha mentek, higgyétek el, mi nem tehetünk semmiről."

charlie

JATE KISPÁLYÁS BAJNOKSÁG

Szándékaink szerint A TŰ sportja rovat a következőkben beszámol a szeptember 21-én megkezdődött bajnokság legfontosabb eseményéről. Így már nem csupán egy-két csapattal, hanem az egész versengésről lesz reméljük, méltó sajtója. Tehát a TŰ következő számában a JATE bajnokság legfrissebb híreiről is olvashattok.

PROGRAMAJÁNLATOK

KONCERTEK

- Szept. 25. 20.00 Fű-vész klub
 MIZANTHROPY
 RIPZMAG (Anglia)
- Okt. 9. Fű-vész klub
 KBO (Belgrád)
- Okt. 10. Kapca vagy Károlyi
 Metanoia, VHK

SZÍNHÁZ

- Szept 28-29. 21.00 Bálint S. Műv. Ház
 JATE Egyetemi Színház:
 Balgák kertje
- Okt. 2-3-4. Helyszín nem biztos, keresd a plakátokat
 DEREVO
- Okt. 13-14. Helyszín nem biztos, keresd a plakátokat
 Pekingi opera
- Okt. 24-25. Helyszín nem biztos, keresd a plakátokat
 PASSAGE NORD
 norvég multimédia csoport

TÁK

- Okt. 1. Berecz András estje
- Okt. 7. Jazz koncert
 Újra a TÁK-ban az Alkalmi Társulás
- Okt. 8. Görög táncház és koncert együttessel.
- Okt. 13. Villon est - Villon megzenésített versei
- Okt. 15. Jazz barátok estje.
 Az Aur-Old vendége a Wolvox
- Okt. 21. Tirke Honolulu.
 Ezen kívül állandó programokkal várjuk a hallgatókat.
 Táncház, Társastánc-ház, Reneszánsz táncház
 Októbertől keddenként a mai magyar amatőr filmesek filmjeit nézhetik.
 Októbertől péntekenként filmvetítések, és zenés teaház működik.

"Vannak még becsületes emberek" jeligére

Ezúton szeretném köszönetemet kifejezni annak a becsületes megtalálónak/embernek, aki (szept. 15-én) elveszett diákigazolványomat a TO-ra eljuttatta.

Balogh Valéria

Felhívás!

Tisztelt főiskolai hallgató! A TŰ c. főiskolai magazin munkatársakat keres. Aki kedvet érez riportok, interjúk, glosszák stb. írásához és ahhoz, hogy a Főiskola belső életét és életének alakítóit közelebbről megismerje, jelentkezzen! Szívesen látunk szépirodalmi írásokat is. Minden érdeklődőt várunk hétfőként 8.00-kor a Hallgatói Iroda melletti irodában.

A munkáért természetesen tiszteletdíj is jár.

FIGYELEM!

Korlátozott számban kaphatók még a Hallgatói Irodában színházbérletek

FŐSZERKESZTŐ: KIRÁLY ERNŐ

SZERKESZTŐK: Posta Balázs, Nagy Tamás, Visnyovszky Tamás, Pádár Zsolt

TERJESZTÉS: Fehér Szilvia

Felélős kiadó: JGYTF HÖK Vezető Testülete

Készült: Dunacenter nyomda, Paks; 1000 péld

Lapzárta: 1992. szeptember 22.

Szerkesztőségi órák:

Hétfő 20.00 órától a Közművelődési Titkárságon

Tel: (06) 62/310-244/42 mellék